

§ 12 Uppdatering av programmet för upphandling och inköp NORR 2019/534

Beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2019-10-23.

I samband med budget 2019 fick kommunstyrelsen i uppdrag att uppdatera Stockholms stads program för upphandling och inköp. I uppdraget ska särskilt fokuseras på strategier för ökad valfrihet, mångfald och hållbarhet. Förslaget till uppdatering bygger på det nuvarande programmet för upphandling och inköp. Programmet har även en tydlig koppling till stadens miljöprogram.

Staden står inför utmaningar kring nya arbetssätt och ny teknik. Utgångspunkten har varit att synliggöra och förstärka inköpsarbetets strategiska betydelse och betoning har lagts på vikten av kostnadseffektivitet, innovation och utveckling av beställarkompetens samt en aktiv uppföljning av stadens inköp. Målet är en sammanhållen digital inköpsprocess för hela staden.

Norrmalms stadsdelsnämnd har remitterats programmet och ärendet har beretts av avdelningen för verksamhetsstöd.

Förslag till beslut

Ordföranden Petra Gardos Ek (M) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

Magnus Waller m. fl. (S) och Amanda Elfström (V) m fl. (V) lade fram ett förslag från (S) och (V) och föreslog att nämnden skulle besluta enligt detta.

Beslutsgång

Ordföranden Petra Gardos Ek (M) ställde förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutade enligt förvaltningens förslag.

Norrmalms
stadsdelsförvaltning
Avdelningen för administration
och prevention

Sankt Eriksgatan 117
Box 45075, 104 30 Stockholm
Telefon 08-508 09 013
Växel 08-508 09 000
stockholm.se

M.W. Pth

2019-11-21

Reservationer

Magnus Waller och Amanda Elfström (V) anmälde för (S) respektive (V) reservation mot beslutet till förmån för gemensamt förslag;

- att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
- att därutöver anföra

Förslaget till uppdatering av stadens program för upphandling och inköp gör det ytterligare tydligt att den nuvarande majoriteten saknar ambitioner för stadens upphandlingsverksamhet. Avsaknaden av målen i Agenda 2030, som bör vara en utgångspunkt i all verksamhet som staden bedriver, inklusive i stadens program för inköp, är anmärkningsvärt då staden i andra sammanhang säger sig vilja vara ledande i implementeringen av Agenda 2030. Styrdokument såsom detta måste vara relaterade till agendan och inköpare måste få utbildning i hur upphandlingar kan bidra till att nå målen i agendan. De tre uppsatta målen majoriteten valt att fokusera programmet på är i huvudsak av ekonomisk natur. Att arbeta med Agenda 2030 i inköpsarbetet innebär bland annat att i upphandlingsarbetet utgå från social och ekologisk hållbarhet och ha insikt om hur stadens agerande påverkar världen utanför staden. Det ger vidare en god grund för jämställdhetsarbete i upphandlingen.

Att som en stor aktör på upphandlingsområdet inte vilja påverka och skapa ett mervärde för pengarna är förvånande. Genom att ställa krav på leverantörer och på de varor och tjänster som upphandlas kan upphandling bidra inte enbart till en ekonomisk och kvalitativ hållbarhet, utan även till ett socialt och demokratiskt ansvarstagande Stockholm samtidigt som välfärden utvecklas och medborgarnas behov tillgodoses. Vi vet av erfarenhet att sociala krav i upphandling bidrar till att kompetensförsörjningen underlättas i välfärdssektorn och en inkluderande arbetsmarknad där medborgarna ges bättre förutsättningar för delaktighet i samhället genom att komma ut i arbete och praktik. Därför är det oroande att se att majoriteten nu går från att ställa krav på leverantörerna i syfte att minska arbetslösheten för grupper utanför arbetsmarknaden och öppna upp för anställning och praktik, till att istället uppmåna nämnder och bolag till att endast sträva efter att nå samma mål.

Sedan det nu gällande programmet för upphandling och inköp antogs i kommunfullmäktige har lagstiftaren ansett det

Norrmalms
stadsdelsförvaltning
Avdelningen för administration
och prevention

Sankt Eriksgatan 117
Box 45075, 104 30 Stockholm
Telefon 08-508 09 013
Växel 08-508 09 000
stockholm.se

M.W Pgh

nödvändigt att, när det är behövt, ställa villkor om lön, semester och arbetstid. Det var något den dåvarande borgerliga oppositionen debatterade emot när det fördes in i nuvarande program med argumentet att det hämmade småföretagandet. Vi anser att stadens leverantörer inte ska kunna skaffa sig konkurrensfördelar genom bristande arbetsvillkor för sina anställda. Den idén leder bara till osund konkurrens som slår ut de schysta företagen. Därför är det oroande att den politiska majoriteten nu stryker alla skrivningar om kollektivavtalsliknande villkor. Vi ser stora risker i att inte fortsatt belysa de arbetsrättsliga villkoren i stadens upphandlingsprogram, trots nu gällande lagstiftning.

Bedömningen av om det föreligger ett behov av att ställa arbetsrättsliga villkor måste göras i den enskilda upphandlingen. För de fall det är behövt ska den upphandlande enheten även som särskilda kontraktsvillkor ange villkor i enlighet med ILO:s åtta kärnkonventioner. Det ställer stora krav på de enheterna att göra dessa bedömningar då de inte kan förväntas ha kunskap om de arbetsvillkor som gäller för hela arbetsmarknaden. Vilka faktorer som ska påverka bedömningen av när det är behövt att ställa särskilda arbetsrättsliga kontraktsvillkor kommer att variera med tiden vilket kräver en stor arbetsinsats av den upphandlande enheten. Denna behövighetsbedömning kräver en god insikt i olika branscher och därför gav vi servicenämnden ett övergripande ansvar för att tillhandahålla konsultativt stöd vid användning av arbetsrättsliga villkor i upphandlingar. Detta togs dock bort av den nuvarande majoriteten.

Sammantaget när kravet tas bort ur programmet och inget stöd ges riskerar nämnder och styrelser att helt upphöra att ställa kravet eftersom lagstiftningen är förenad med ett krav på behövighetsprövning och därmed en möjlighet att se dessa krav som icke behövt. Omvänt om staden ville upprätthålla krav på goda arbetsvillkor hade det varit naturligt att låta det finnas kvar i programmet tillsammans med vägledning om hur detta ska tillämpas i staden. Det är också värt att notera att lagstiftningen inte är lika långtgående som den tillämpning som staden valt att hävda exempelvis i fråga om förfrågningsunderlaget i LOV-upphandlingen av hemtjänst. Där ställdes också krav på en pension i nivå med avtal vilket garanterar att de som jobbar med våra äldre själva får en värdig ålderdom.

Norrmalms
stadsdelsförvaltning
Avdelningen för administration
och prevention

Sankt Eriksgatan 117
Box 45075, 104 30 Stockholm
Telefon 08-508 09 013
Växel 08-508 09 000
stockholm.se

M.W. Pshy

Vidare anser vi att programmet bör gå längre i meddelarfriheten än vad lagen kräver för att stärka förtroendet för stadens upphandlingsarbete. Även anställda, underkonsulter och underleverantörer bör kunna påtala oegentligheter. Även detta är något som enligt gällande lagstiftning ska behövlighetsbedömas i relation till proportionalitetsprincipen, de anställdas lojalitetsplikt och skyddet för företagshemligheter, men då privata aktörer i allt större utsträckning sköter verksamheter som historiskt sett har varit kommunala angelägenheter är det nödvändigt att utsträcka meddelarfriheten.

I programmet hänvisas till stadens miljöprogram och handlingsplaner som styrande och vägledande i upphandlings- och inköpsarbetet, samt att miljö- och klimataspekter framgår av bilagor. Upphandling av livsmedel pekas dock särskilt ut i programmet, vilket tenderar att göra programmet inkonsekvent och otydligt. En komplettering med tydligare miljö- och klimatkrav bör ske. Till exempel har transporter, kemikalier, energianvändning, hantering av byggavfall och schaktmassor en stor påverkan och bör stå med i programmet. Ett generellt krav på nollutsläpp eller klimatneutralitet måste vara självklart i alla upphandlingar.

Handlingar i ärendet

Tjänsteutlåtande daterat 2019-10-23

Följebrev uppdatering av programmet för upphandling och inköp

Kommunstyrelsens tjänsteutlåtande

Programmet för upphandling och inköp bilaga 1-3

**Norrmalms
stadsdelsförvaltning**
Avdelningen för administration
och prevention

Sankt Eriksgatan 117
Box 45075, 104 30 Stockholm
Telefon 08-508 09 013
Växel 08-508 09 000
stockholm.se

M.W. Pshy